

**A Magyar Nemzeti Bank 9/2024. (IX.24.) számú ajánlása
a hitelkockázat vállalása, mérése, kezelése és kontrollja során a környezeti, társadalmi és
vállalatirányítási információk felmérését szolgáló minimum kérdéssor alkalmazásáról**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a hitelkockázat vállalása, mérése, kezelése és kontrollja során a környezeti, társadalmi és vállalatirányítási (a továbbiakban együtt: ESG) információk felmérésekor alkalmazandó minimum kérdéssorral kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás címzettjei a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) hatálya alá tartozó magyarországi székhellyel rendelkező hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások, valamint a külföldi székhellyel rendelkező hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások magyarországi fióktelepei (a továbbiakban együtt: pénzügyi szervezet).

Az MNB megítélése szerint az ESG információk kockázatkezelésbe való beépítésének első lépése az ESG információk egységes gyűjtése. A vonatkozó szabályozások, nyilvános jelentésekkel kapcsolatos elvárások, valamint a fenntarthatósági jelentések készítési módjának szerteágazó mivolta miatt a pénzügyi szervezetek ESG információkra vonatkozó adatgyűjtési gyakorlatainak egységesítése, valamint a hiteligénylő vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése érdekében kívánatos egy minimum kérdéssor meghatározása.

A jelen ajánlás szerinti kérdéssor környezeti kockázatokra vonatkozó részei az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokról, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítéséről a hitelintézetek tevékenységeiben című 10/2022. (VIII. 2.) MNB ajánlás (a továbbiakban: Zöld ajánlás) 48–53. pontjában foglalt elvárásoknak való megfelelést is segítő szempontokat fogalmazzak meg. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a jelen ajánlás tartalma a Zöld ajánlásnál bővebb, mert a környezeti mellett magában foglal társadalmi és vállalatirányítási szempontokat is, továbbá a címzetti köre is eltérő, mert a hitelintézeteken kívül a pénzügyi vállalkozásokra is megfogalmaz elvárásokat.

Jelen ajánlás összhangban áll továbbá a hitelkockázat vállalásáról, méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló - jelen ajánlás kiadásakor - 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlással (a továbbiakban: 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás). Az ott definiált fogalmakra és elvárásokra építve – azonban csak a hitelkockázatot vállaló pénzügyi szervezetek egy szűkebb körének címezve – tovább bővíti azon hazai felügyeleti szabályozó eszközök sorát, amelyek az ESG kockázatokkal kapcsolatosan fogalmazzák meg az MNB álláspontját és elvárásait.

Az ESG kockázatok egyedi tulajdonságaira tekintettel számos, az európai szabályozási keretrendszer átalakítását célzó kezdeményezés van folyamatban, amelyek hatással lesznek a hazai hitelintézetekre is. Többek között az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) mandátuma részeként felülvizsgálja a

fenntarthatósági szempontok beépítését az 1. pillérbe¹, a 2. pillérbe², és a 3. pillérbe³ egyaránt, mely folyamatokhoz az MNB is aktívan hozzájárul.

A jelen ajánlás témájával összefüggően számos uniós szabályozás, valamint nemzetközi sztenderd érhető el arra vonatkozóan, hogy milyen alapvetően nem pénzügyi, ESG információk gyűjtése, közzététele kívánatos az egyes pénzügyi és nem pénzügyi szereplők vonatkozásában.

Az ajánlás kidolgozása során az MNB figyelembe vette a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv (NFRD⁴) rendelkezéseit, amely elsőként írta elő az érintett vállalatoknak a nem pénzügyi információk közzétételét.

A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról szóló, 2020. június 18-i (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Taxonómia rendelet) további előírásokat fogalmaz meg a hatálya alá tartozó vállalatok részére. Az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a 2013/34/EU irányelv 19a. vagy 29a. cikkének hatálya alá tartozó vállalkozások által a környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységekre vonatkozóan közzéteendő információk tartalmának és megjelenítésének meghatározása, valamint az e közzétételi kötelezettségnek való megfelelés módszertanának meghatározása révén történő kiegészítéséről szóló, 2021. július 6-i (EU) 2021/2178 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (Disclosure Delegated Act), olyan kulcsfontosságú mutatók előállítását és közzétételét írja elő az érintett intézmények részére, amelyek megkövetelik a nem pénzügyi információk szélesebb körű gyűjtésének a megvalósítását.

Az 537/2014/EU rendeletnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2464 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: CSRD) kiterjeszti a nem pénzügyi információk gyűjtését minden nagyvállalatra, valamint minden olyan vállalatra, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán kereskedésre befogadták, nem mikrovállalkozásnak minősülő vállalatra, továbbá kiterjeszti a gyűjtendő és közzéteendő nem pénzügyi információk körét. A CSRD szabályozás keretében, a fenntarthatósági jelentések összehasonlíthatóságának erősítése érdekében kidolgozott Európai fenntarthatósági jelentéstételi standardok (ESRS⁵) tekintetében olyan keretrendszer kidolgozók véleményét is figyelembe vették, melyek már eddig is támogatták a fenntarthatósági jelentések összehasonlíthatóságát, mint a Global Reporting Initiative (GRI), valamint a International Sustainability Standards Board (ISSB).

A fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló

¹ A hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR) 501c. cikke.

² A hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 98. cikke.

³ CRR 449a. cikke.

⁴ A 2013/34/EU irányelvnek a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzététele tekintetében történő módosításáról szóló 2014. október 22-i 2014/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, amelyet a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény ültetett át a hazai jogba.

⁵ European Sustainability Reporting Standards

környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2023. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: ESG tv.) kihirdetése által egyrészt a hazai jogrendszerbe átültetésre kerültek a CSRD rendelkezései, másrészt kialakításra került a nemzeti ESG keretrendszer, amelynek keretén belül az ESG tv. szerinti vállalkozás ESG beszámoló készítésére köteles. Az MNB a jelen ajánlás szerinti ESG kérdéssor kidolgozása során szorosan együttműködött az ESG tv. által hatóságként kijelölt Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságával (SZTFH) a két követelményrendszer minél nagyobb fokú harmonizációjának elérése érdekében.

Az ajánlás kidolgozása során az MNB figyelembe vette továbbá az EBH 2021. június 23-án közzétett, a hitelintézetek és befektetési vállalkozások környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási kockázatainak kezeléséről és felügyeletéről szóló jelentését (EBA/REP/2021/18 jelentés)⁶ is.

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában:

- a) *ESG kockázat*: olyan környezeti, társadalmi, illetve vállalatiirányítási kockázat, ami negatívan hat a pénzügyi szervezet ügyfelének gazdasági tevékenységére, befolyásolva az ügyfél hitelviszafizetési képességét, akár pénzügyi veszteséget is eredményezve a finanszírozó pénzügyi szervezetnek;
- b) *vállalati hitelkihelyezés*: a Hpt. 6. § (1) bekezdés 40. pontja szerinti hitel- és pénzkölcsön, illetve a Hpt. 6. § (1) bekezdés 89. pontja szerinti pénzügyi lízing nyújtása nem pénzügyi szektorbeli gazdasági társaság (a továbbiakban: vállalat) részére.

III. ESG információk gyűjtésére és értékelésére vonatkozó elvárások

2. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a jelen ajánlás 1. melléklete szerinti – az MNB részéről az uniós szabályozásokat, nemzetközi fenntarthatósági jelentéstételi keretrendszereket, valamint a hazai sajátosságokat figyelembe véve az ESG információk felmérésekor a kockázatkezelés részeként relevánsnak tartott – kérdéseket (a továbbiakban: ESG kérdéssor) a 6. és 7. pontban foglaltak figyelembevételével új vállalati hitelkihelyezései során a hitelkérelem keretében feltegye vagy az

⁶ EBA report on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms, 2021. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2021/1015656/EBA%20Report%20on%20ESG%20risks%20management%20and%20supervision.pdf

azokra vonatkozó információt közhiteles adatbázisból beszerezze, valamint az ESG kérdéssorra érkező válaszokat és összegyűjtött információkat adatbázis formájában gyűjtse és értékelje. Az MNB elvárása szerint az adatbázis minimális tartalmi elmei az alábbiak:

- a) kitöltési idő,
 - b) vonatkozási idő,
 - c) az ügyfél egyedi azonosítója (pl. törzsszáma)
 - d) ESG kockázati szempontok miatt meghiúsult ügylet esetén a meghiúsulás oka, valamint
 - e) minden olyan kiegészítő információ, amelyet a pénzügyi szervezet maga relevánsnak tart az ESG kérdéssor kitöltése során és a begyűjtött információk elemzése alapján.
3. Az MNB álláspontja szerint az ESG kérdéssorból begyűjtött ESG információk addig érvényesek ugyanazon vagy másik új hitelkérelem elbírálása során, míg a vállalat újabb beszámolója elérhetővé nem válik. Az MNB jó gyakorlatnak tartja továbbá az ESG kérdéssorban szereplő ESG információk frissítését minden olyan esetben, amikor az ügyfél ESG kockázatára vonatkozó lényegi információ jut a pénzügyi szervezet tudomására, illetve minden olyan egyéb esetben, amit a pénzügyi szervezet lényegesnek ítél. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet ezen eseteket előre rögzítse belső szabályzatban és ennek megfelelően járjon el hitelmonitoring tevékenysége során.
4. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az ESG kérdéssor információit alátámasztó dokumentumokat a hitelakta részévé tegye. Alátámasztó dokumentumok hiányában az ESG információk felhasználása elfogadható az ügyfél nyilatkozata alapján is.
5. Amennyiben a hitelkérelmező vállalat vállalatcsoport tagja, az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az ESG információkat csoportszinten és külön arra a tagra vonatkozóan is gyűjtse be, amellyel szemben hitelkockázatot vállal. Amennyiben az ESG információk vagy azok egy része az ügyfélcsoporttag szintjén nem elérhetők, vagy nem értelmezhetők, elfogadható az ügyfélcsoporttagra vonatkozó ESG kérdéssor részleges kitöltése is.
6. Az ESG kérdéssor kitöltésére vonatkozó útmutatót a jelen ajánlás 2. melléklete tartalmazza.
7. Az MNB elvárása alapján az ESG kérdéssorban foglalt kérdéseket a belföldi székhelyű, illetve külföldi székhelyű, de belföldi telephellyel rendelkező hitelkérelmező vállalkozás esetén is szükséges feltenni.
8. A belföldi székhellyel és telephellyel nem rendelkező külföldi hitelkérelmező vállalat 1 millió euró szerződéses összeget meghaladó új hitelkérelme esetén az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet legalább az alábbi témákra kitérve írásos formában összefoglalja és értékelje a vállalatra vonatkozó ESG információkat:
- a) cégméret;
 - b) tevékenység;

- c) éghajlatváltozás mérséklése;
- d) éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás;
- e) vízi erőforrások fenntartható használata és védelme;
- f) körforgásos gazdaságra való átállás;
- g) szennyezésmegelőzés és -csökkentés;
- h) biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása;
- i) munkavállalói kapcsolatok;
- j) társadalomra gyakorolt hatás;
- k) fogyasztói kapcsolatok;
- l) jelentéstétel;
- m) beszállítók értékelése;
- n) etikus működés;
- o) vállalatirányítás.

9. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet alakítsa ki az ESG kérdéssorra adott válaszok értékelésére vonatkozó szempontrendszerét – az ajánlás hatályba lépésének első két évében legalább kvalitatív értékelés, a későbbiekben pontozás, súlyozás, számszerű értékelés formájában –, és mindezeket belső szabályzataiban rögzítse annak érdekében, hogy az ESG kockázatokat be tudja építeni a hitelkockázatkezelési folyamataiba, többek között a vállalat hitelkockázati besorolására, a hiteligénylés megítélésére, valamint a vállalat hiteléhez kapcsolt kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan.
10. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet honlapján tegyen közzé tájékoztatót, melyben felhívja a vállalati ügyfelek figyelmét az ESG információk gyűjtésével kapcsolatos pénzügyi szervezeti elvárásokra.

IV. Záró rendelkezések

11. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
12. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
13. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi

szervezet csak az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

14. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását – a 15. pontban foglaltakra figyelemmel – 2025. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

15. Az MNB a jelen ajánlás 2–7. pontjának alkalmazását

- a) az 500 millió forint szerződéses összeget meghaladó új vállalati hitelkihelyezések esetén 2025. július 1-jétől,
- b) a 350 millió forint szerződéses összeget meghaladó új vállalati hitelkihelyezések esetén 2026. július 1-jétől,
- c) a 200 millió forint szerződéses összeget meghaladó új vállalati hitelkihelyezések esetén 2027. július 1-jétől,
- d) a 100 millió forint szerződéses összeget meghaladó új vállalati hitelkihelyezések esetén 2028. július 1-jétől

várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

16. Amennyiben a pénzügyi szervezet prudenciális megfontolásból a 15. pontban foglaltak szerinti szerződéses összegeknél alacsonyabb szerződéses összegek esetén is vagy ugyanezen pontokban megjelölt korábbi időpontoktól alkalmazza a jelen ajánlás 2-7. pontját, az MNB jó gyakorlatnak tartja és javasolja a pénzügyi szervezet számára, hogy az ESG információk felmérése során a jelen ajánlás 1. mellékletében foglalt kérdéssorból induljon ki. Ezen esetekben, amennyiben olyan ESG információra vonatkozóan fogalmaz meg a pénzügyi szervezet a vállalat részére kérdést, amelyet jelen ajánlás 1. mellékletében foglalt kérdéssor is tartalmaz, az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a kérdés az 1. mellékletében foglalt kérdéssorral megegyezően kerül alkalmazásra.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 9/2024. (IX.24.) számú MNB ajánláshoz

ESG kérdéssor

esg_kerdessor.xlsx

Útmutató az ESG kérdéssor kitöltéséhez

I. A kérdéssor felépítése

1. Az ESG kérdéssor 4 fő témablokkot és 15 alblokkot tartalmaz, a következő szerkezetben:

- a) Általános
 - aa) Cégméret
 - ab) Tevékenység
- b) Környezeti
 - ba) Éghajlatváltozás mérséklése
 - bb) Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
 - bc) Vízi erőforrások fenntartható használata és védelme
 - bd) Körforgásos gazdaságra való átállás
 - be) Szennyezésmegelőzés és -csökkentés
 - bf) Biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása
- c) Társadalmi
 - ca) Munkavállalói kapcsolatok
 - cb) Társadalomra gyakorolt hatás
 - cc) Fogyasztói kapcsolatok
- d) Vállalatirányítási
 - da) Jelentéstétel
 - db) Beszállítók értékelése
 - dc) Etikus működés
 - dd) Vállalatirányítás

II. Az ESG kérdéssor kitöltésével kapcsolatos részletes útmutatás

- 2. Az A–D oszlop („Blok”, „Alblokk”, „Kérdésszám”, „Sorszám”) a kérdések struktúráját mutatja be, a könnyebb kereshetőséget, szűrhetőséget szolgálja, a kitöltőnek nincs feladata ezen oszlopokkal.
- 3. Az E oszlop („Kérdés”) a kérdéseket tartalmazza, melyek mentén a hitelkérelmező vállalat ESG információinak felmérése javasolt az ajánlásban foglalt előírások figyelembevételével.
- 4. Az F oszlop („Válaszopciók”) az egyes kérdésekhez tartozó válaszok adatpontjait tartalmazza.
- 5. G oszlop („Mértékegység”) az egyes adatpontoknál elfogadható választípusokat tartalmazza, a következők fordulnak elő:
 - a) Kódlista: megadott értékészlet alapján töltendő
 - b) Mennyiségi adatok
 - ba) Értékadatok: forintban szükséges megadni. Amennyiben a vállalat az éves beszámolóját forinttól eltérő devizanemben készíti el, az MNB által az adott időpontra vonatkozóan közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani az összegeket.
 - bb) Munkavállalói adatok: egész főben kell megadni (kivétel, ahol a kérdéssor E oszlopa külön jelöli, hogy munkaórában).

- bc) Az egyes, darabban megadandó értékeket egész számmal kell megadni (pl. beszállítók száma, incidensek, eljárások száma).
 - bd) Százalékos adatok: két tizedesjegy pontossággal kell megadni.
 - be) Tonna: két tizedesjegy pontossággal kell megadni.
 - bf) Hektár: a használt földterületeket, az ingatlannyilvántartással összhangban, hektárban, tízezred pontossággal kell megadni.
 - bg) Liter: egész literben kell megadni.
 - bh) Vízfelhasználás: m³-ben kell megadni.
 - bi) Az energiafogyasztási adatokat az egyes kategóriákra a következő mértékegységekben kell megadni:
 - áramfogyasztás: kwh,
 - távhő: MJ,
 - földgáz: m³,
 - egyéb, beleértve a saját energiaelőállítását is: J.
 - c) Szabadszöveges válaszok: szabad formátumú szövegmezőként megfogalmazható válaszokat és betűvel jelölt felsorolásokat is tartalmazhat adott kérdések esetén.
6. A H oszlop („Magyarázat”) az egyes kérdések háttérét ismerteti és segítséget nyújt a válaszok megadásához.
7. Az I oszlop („Logikai kapcsolat”) megmutatja, hogy az adott kérdés megválaszolása előzetes logikai előfeltétel teljesüléséhez kötött-e. Ha a logikai előfeltétel nem teljesül, a választ üresen lehet hagyni.
8. J-M oszlopok („MIKRO”, „KIS”, „KOZEP”, „NAGY”) az egyes vállalatkegóriákat jelölik. Az ajánlás az itt definiált vállalatkegóriák mentén megengedi a kérdéssor kérdésszámának differenciálását. A pénzügyi szervezet dönthet úgy is, hogy az egyes kategóriákra megfogalmazott minimális számú kérdésen felül alkalmaz további – beleértve akár a nagyobb vállalatkegóriába tartozó vállalatokra a kérdéssorban is megfogalmazott – kérdéseket.
- a) Mikrovállalkozás: a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: KKVtv.) 3. § (3) szerinti fogalom.
 - b) Kisvállalkozás: a KKVtv.3. § (2) szerinti fogalom.
 - c) Középvállalkozás: a KKVtv. 3. § (1) szerinti fogalom.
 - d) Nagyvállalkozás: minden olyan egyéb vállalat, amely nem minősül mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak.
9. N-O oszlopok („ESG beszámoló kérdés”, „ESG beszámoló egyezőség”) az egyes kérdések viszonyát mutatja A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága elnökének 13/2024. (VIII. 15.) SZTFH rendelet 1. mellékletében felsorolt kérdések tekintetében.